

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.01.1994, sp. zn. 4 Cdo 13/93, ECLI:CZ:VSPH:1994:4.CDO.13.1993.1

Číslo: 3/1996

Právní věta: Obnova řízení je v občanském soudním řádu (v zákoně č. 99/1963 Sb. ve znění se změnami a doplňky vyhlášeném pod č. 240/1993 Sb.) upravena samostatně bez ohledu na jednotlivé druhy řízení (např. na řízení o dědictví). Při rozhodování o návrhu na obnovu řízení dědictví po zůstaviteli, který zemřel za účinnosti dřívějších předpisů, nelze vycházet z ustanovení čl. II bod 2 zákona č. 263/1992 Sb. (dříve z ustanovení § 106 odst. 3 zákona č. 95/1963 Sb. nebo z ustanovení § 660 zákona č. 142/1950 Sb.) o použití dosavadních předpisů pro řízení o dědictví, nýbrž jen z ustanovení občanského soudního řádu o obnově řízení.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 31.01.1994

Spisová značka: 4 Cdo 13/93

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Obnova řízení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podáním z 11. 1. 1991 navrhl E. P. jako dědic ze zákona obnovu řízení o dědictví po svém dědovi F. J., zemřelém 17. 1. 1962. Pokud jde o lhůtu k podání návrhu na obnovu, pokládal za její počátek 1. listopad 1990, kdy se v ČSFR přistoupilo v některých věcech k nápravě majetkových křivd. Podle jeho názoru je třeba analogicky postupovat, i pokud jde o křivdu, způsobenou mu tehdejším, režimu poplatným postupem bývalého státního notáře v řízení o dědictví po zůstaviteli, který měl za následek, že mu byla odepřena možnost po zůstaviteli dědit.

Rozhodnutím z 13. 11. 1991 bývalé Státní notářství v Písku návrh na povolení obnovy řízení zamítlo s tím, že návrh byl podán opožděně.

K odvolání E. P. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením zamítavé rozhodnutí bývalého státního notářství potvrdil a protože toto své rozhodnutí považoval za rozhodnutí zásadního právního významu, připustil proti němu podle ustanovení § 239 odst. 2 písm. a) o. s. ř. dovolání. Podle odůvodnění usnesení dospěl k závěru, že obnova řízení v dané věci je vyloučena se zřetelem k ustanovení § 199 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních, podle kterého nebyla v řízení o projednání dědictví obnova řízení přípustná. Z uvedeného ustanovení

odvolací soud vycházel s odkazem na ustanovení § 106 odst. 3 zákona č. 95/1963 Sb. Podle něj se v řízení o dědictví po těch, kteří zemřeli před účinností tohoto zákona, tj. před 1. 4. 1964, užije ustanovení zákona č. 142/1950 Sb.

Proti usnesení odvolacího soudu podal E. P. dovolání, v němž uplatnil dovolací důvody podle ustanovení § 241 odst. 2 písm. a), b) a d) o. s. ř., tj. existenci vady uvedené v § 237 písm. f) o. s. ř., která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a dále okolnost, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívalo na nesprávném právním posouzení věci.

Vrchní soud v Praze svým rozsudkem zrušil usnesení odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Odvolací soud připustil dovolání s odůvodněním, že jde o rozhodnutí zásadního právního významu. Se zřetelem na to, že podle odůvodnění napadeného usnesení potvrdil rozhodnutí bývalého státního notářství proto, že obnovu řízení nepovažoval za přípustnou podle ustanovení § 199 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb. (ve spojení s ustanovením § 106 odst. 3 zákona č. 95/1963 Sb.) a z tohoto důvodu již nepovažoval za podstatnou otázku, zda „dědické řízení po F. J. bylo provedeno zákonným či nezákonným způsobem“, je třeba vycházet z toho, že odvolací soud v dané věci založil přípustnost dovolání pouze pro zásadní význam právní otázky přípustnosti obnovy řízení v dané věci.

Při řešení této právní otázky se dovolací soud se závěrem soudu odvolacího neztotožňuje.

Jak již bylo výše uvedeno, vycházel odvolací soud v tomto směru ze zásady zakotvené v ustanovení § 106 odst. 3 zákona č. 95/1963 sb. (a obdobně i v čl. II bod 2 zákona č. 263/1992 Sb., kterým byl s účinností od 1. 1. 1993 novelizován občanský soudní řád), podle níž se pro řízení o dědictví po těch, kteří zemřeli před účinností tohoto zákona, užije dosavadních předpisů. Podle názoru dovolacího soudu však uvedená ustanovení při rozhodování o návrhu na obnovu řízení aplikovat nelze, neboť se vztahují výslovně jen na řízení o dědictví.

Obnova řízení je obecným institutem procesního práva, který je upraven samostatně bez ohledu na jednotlivé druhy řízení, a tedy i nezávisle na úpravě projednání dědictví. Ostatně i ustanovení § 199 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb., z něhož odvolací soud nepřípustnost obnovy řízení v dané věci dovodil, je obsaženo v ustanoveních upravujících obecně obnovu řízení (část první, § 197 až § 209 uvedeného zákona) a nikoli v ustanoveních, týkajících se speciálně řízení o dědictví (ta jsou obsažena v části druhé, v § 310 až § 342 uvedeného zákona). Vzhledem k obecné zásadě o časových mezích procesních úkonů, jak je zakotvena v § 355 o. s. ř., podle níž je zásadně třeba aplikovat nové procesní právo i na neskončené věci, zahájené před účinností nového procesního předpisu, je proto třeba při rozhodování o návrhu na obnovu řízení vycházet z procesních předpisů platných v době rozhodování, ledaže by z uvedené zásady stanovily výjimku. Takové výjimečné ustanovení vztahující se na obnovu řízení je obsaženo v přechodných ustanoveních k zákonu č. 519/1991 Sb., účinnému dnem 1. 1. 1992, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád. Týká se návrhů na obnovu řízení, podaných do dne účinnosti tohoto zákona z důvodů uvedených v dosavadním ustanovení § 228 odst. 1 písm. c) a d) o. s. ř. (ta byla uvedeným zákonem jako důvody obnovy řízení z občanského soudního řádu vypuštěna) a stanoví, že takové návrhy se projednají podle dosavadních předpisů.

V daném případě byl návrh na obnovu řízení podán 11. 1. 1991 (před účinností zákona č. 519/1991 Sb.), a to - se zřetelem na ustanovení § 25 zákona č. 95/1963 Sb. - z důvodu uvedeného v § 228 odst. 1 písm. c) o. s. ř. v tehdy platném znění. O tomto návrhu rozhodoval odvolací soud již za účinnosti zmíněné novely. Podle jejího čl. III bod 1 písm. e) měl tedy i jeho přípustnost posuzovat podle § 25 zákona č. 95/1963 Sb. a příslušného ustanovení občanského soudního řádu ve znění před touto

novelou, a to podle dosavadního § 299 o. s. ř. Toto ustanovení, na rozdíl od ustanovení § 199 písm. b) zákona č. 142/1950 Sb., obnovu řízení o dědictví za nepřipustnou neurčuje. A protože obnova řízení o dědictví nebyla vyloučena ani jinými ustanoveními občanského soudního řádu (zákon č. 99/1963 Sb.), popřípadě zákona č. 95/1963 Sb. v tehdy platných zněních, je třeba přisvědčit názoru, že usnesení odvolacího soudu, vycházející z odlišného právního závěru, není správné. Muselo být proto dovolacím soudem podle ustanovení § 243b odst. 1, věta za středníkem, o. s. ř. zrušeno.

Pokud byly v dovolání jako dovolací důvody uplatněny též vady řízení podle ustanovení § 237 písm. f) o. s. ř., nebo jiné vady řízení, které měly za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nebyly dovolatelem konkretizovány a dovolací soud je z obsahu spisu nezjistil.

Věc se vrací k dalšímu řízení odvolacímu soudu (§ 243b odst. 2, věta první, o. s. ř.). Právní názor vyslovený v tomto rozsudku je pro něj závazný.